

AKTIVNI AGENSI U BIOTEHNOLOŠKIM PROCESIMA

- Biohemijske reakcije teku brzo i uspješno samo u prisustvu biokatalizatora-*enzima*.
- Neposredni aktivni faktor (agens) prerade u biotehnološkoj proizvodnji uvijek je neki enzim, odnosno živi sistem koji ja sadrži.
- Enzimi su tvari bjelančevinske (proteinske) prirode, koje se tvore u živim sistemima, a danas postoje tvari koje omogućavaju da enzimi djeluju i izvan živih sistema, u kojima su nastali i u kojima normalno funkcioniraju, kao neophodan faktor metabolizma.

Enzimsko inženjerstvo

- *Enzimsko inženjerstvo* predstavlja važnu oblast razvoja biotehnologije, za koju se može smatrati da istovremeno pripada i naučno-tehnološkoj grani označenoj nazivom *biohemijsko inženjerstvo*.
- Pod nazivom biohemijsko inženjerstvo podrazumjeva se široko područje nauke i tehnologije orijentirano na proučavanje, proizvodnju i upotrebu organskohemijskih spojeva karakterističnih za žive sisteme.

- Razvijeni su mnogi metodi izdvajanja enzima i manipulacije enzimima, kako bi se upotrebljavali u biotehnološkim procesima.
- Međutim njih još uvijek nije moguće proizvesti na vještački način, oni se tvore jedino u živim sistemima, živim ćelijama.
- Mikroorganizmi sa svojim enzimskim sastavom i u tokovima svoga metabolizma mijenjaju svoju sredinu, svoju podlogu. Pri tome u podlozi nastaju novi sastojci, na račun onih što su predhodno ulazili u sastav podloge.
- Pod uticajem mikroorganizama, vrši se hemijska transformacija supstrata na kojim mikroorganizmi žive.

Različiti tipovi vrenja(fermentacije)

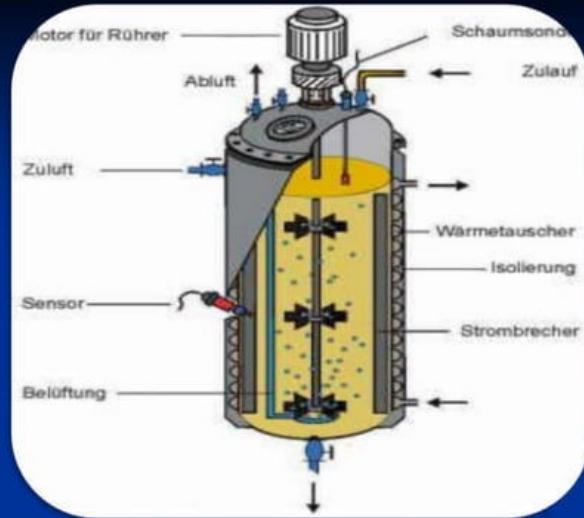
TIP VRENJA	PODLOGA	PRODUKT	AKTIVNI AGENS
Alkoholno	Šećer	Alkohol	Kvaščeva gljivica
Sirćetno(octeno)	Alkohol	Sirćetna kiselina	Sirćetna bakterija
Mliječno-kiselo	Mliječni šećer	Mliječna kiselina	Thermobacterium cereae

Bioreaktori

- Biotehnološki proizvodni uređaj naziva se bioreaktor ili fermenter.
- Bioreaktor je vještačka životna sredina podešena za određenu mikrobiološku kulturu .
- Sastoji se od osnovne posude gdje je smještena kultura mikroorganizama i mnogobrojnih dodataka pomoću kojih se drže pod stalnom kontrolom, uslovi za životnu(biohemijsku) aktivnost mikroorganizama

■ **BIOREAKTOR**

Zavisno od vrste biokatalizatora, bioreaktori se mogu podijeliti u više grupa, kao, na primjer, na:

- bioreaktore za mikrobiološke procese u kojima se transformacije supstrata obavljaju pomoću živih ćelija mikroorganizama,
- bioreaktore za bioprocese sa biljnim i animalnim ćelijama i kulturom tkiva i ograna i
- bioreaktore za enzimske procese u kojima se transformacije supstrata obavljaju pomoću enzima.

Žive ćelije mikroorganizama, kao i biljne i animalne ćelije, tkiva i organi, teže neprekidno dapromjenom uslova okoline postignu i održavaju optimalne uslove za svoj rast. Ova prirodna tendencija živih ćelija, tkiva i organa se potpomaže u bioreaktoru, da bi se ubrzalo i uvećalo nastajanje željenog proizvoda (biomasa ili metabolit) ili izvršila biotransformacija supstrata. Glavni zadatak bioreaktora je da osigura snabdijevanje živih ćelija, tkiva i organa neophodnim supstratima i optimalne procesne uslove (temperatura, pH, miješanje, aeracija) za rast i produkciju metabolita. U slučaju bioreaktora za mikrobiološke procese često se u praksi koristi naziv fermentori, a za proces - fermentacija